

De Oude Barbier

En Oorlogsverhaal

Schrikkelijk woedde de krijg alom. Op de uitgestrekte slagvelden lagen vele duizenden dooden in het gelid, zóó velen dat het een onmogelijkheid leek, ze allen te begraven. De gewonden lagen dagen achtereenvolgend te zieletoogen, versmachtend van dorst en snakkend naar den dood. Losse paarden waren dolzinnig over den levenden vloer van stervende menschen gevloeden, en hadden borsten en schedels ingetrapt, de ledematen walgelijk verminkt.

De oogst was vertreden, in de akkers lagen tarwe, boekweit, rogge verscheurd en neergeslagen. Hoeven, gehuchten, steden waren platgebrand, geplunderd, uitgemoord.

In het grensgehuchtje Zaland heerschte echter rustige vrede. Een kinderstem klonk van uit een boomgaard op. Uit een stal wipte een troepje kakelende kippen, en uit het open venster van den schoenmaker klonk rhythmisch hamergeklop.

Op den drempel van zijn huis, dat winkel, salon en herberg tegelijk was, stond de brave, oude barbier Reber. Hij zag er ondanks zijn jaren nog vrij fiks uit; zijn zorgzaam geschoren gelaat en niet minder gladde schedel hadden in hun volkomen haarloosheid iets zeer komisch, wat nog verhoogd werd door een zonderling spel van trillingen om de oogen en de mondhoeken. Deze oude man was een grapjas van het zuiverste water; hij kende de komische werking van zijn gelaat, en buitte de voordeelen daarvan uit. De laatste maanden was zijn gultigheid echter verdwenen. Een zorgelijke trek was om zijn mond gekomen, en zijn eens zoo glinsterende koffiebruine oogen waren min of meer dof geworden. Geen wonder. Reber's eenige zoon was in dienst gegaan. Hij lag aan de grenzen, meer oostwaarts, niet ver van het oorlogsterrein.

Deze jongen was zijn oogappel. De moeder was bij de geboorte van den knaap, nu omstreeks twintig jaar geleden, overleden, en nooit had de oude man er meer aan gedacht te hertrouwen. Hij leefde voor zijn zoon en had geen verlangen naar andere genegenheid dan die van den jonkman. Ge kunt u voorstellen, hoe bedroevend het afscheid was, toen hij werd opgeroepen. Intusschen waren er een paar brieven gekomen, en deze waren op den gewonen vroolijken toon geschreven. Kom, vader moest geen zorgen over hem hebben, hij werd goed gevoed, het was er gezond leven in het kamp, hun detachement nam geen deel aan de veldslagen, en bewaakte alleen de grenswegen. Alleen als hij, wat om de zooveel tijd gebeurde, eenzaam op post stond, was hij wel wat onrustig, zie je. Dan had hij, eerlijk gezegd, de gewoonte om nog net als toen hij een kind was, maar een liedje te zingen om zijn bangheid te verjagen. Vader wist nog wel, hè. Halliho! Halliho! Toto! dat hij hemzelf op zijn schoot geleerd had. . . . Nou, maar die uren van eenzaam op post staan gingen voorbij, al duurden ze lang.

Aldus werd de vader getroost, zoo goed en zoo kwaad als het ging. Maar den laatsten tijd waren er geen brieven meer gekomen, en de oude man was allesbehalve op zijn gemak.

Zoo stond hij op een mooien stillen avond op den drempel van zijn woning, en zonder het goed te weten rookte hij zijn pijp, en tuurde soms den rechten landweg op, die in de verte eens een scherpe bocht maakte. Plotseling zag hij een eigenaardige verschijning den weg opkomen. Hij schrikte ervan, en even trilden zijn oogen bij het scherpe turen. De naderende man droeg de blauwe uniform der vijandelijke huzaren-officieren. Hij zag er zeer verlopen en moe uit. De vreemdeling liep langzaam, maar vóór de oude barbier zich goed en wel rekenschap geven kon van wat er geschiedde, was hij achteruit geweken in zijn deurpost om den man door te laten.

Deze groette in de taal van den vijand, en Reber, die als alle grensbewoners deze taal even goed als zijn eigene machtig was, groette terug en ofschoon ontroerd door het onverwachte bezoek, vroeg hij op luchtigen toon waarmede hij den vreemdeling van dienst kon zijn. Deze bestelde een glas bier, en dronk het heel schielijk uit, daarna nog een glas en ledigde ook dat in een ommezien. Dan bestelde hij eenig eten. Terwijl Reber het in de keuken bestellen ging, zette de officier zich in den leuningstoel, welke naast het buffet voor een kleinen spiegel stond en als scheerzetel dienst deed.

„Moet u geschoren worden?” vroeg de oude bij het binnenkomen, als hij den ander daar zitten zag.

„Ja, dat was niet kwaad,” antwoordde de aangeproene.

„Het is wel noodig, hoog,” grinnikte Reber met een glunderen blik naar de ruigbegroeide onderkaak.

„Het zal gauw een kwarteeuw geleden zijn dat uw gras gemaaid is.”

En hij ging gauw zijn gereedschap in orde maken, aldoor glunder met het koddige gezicht heen en weer schuddend. Hij had een heimelijk pretje dat de man bij hem in huis was, en niemand van de burens er iets van gemerkt had.

En deman dacht er heel niet aan, dat hij wel eens tusschen vijanden verdwaald kon zijn. Hij, Reber, sprak als grensbewoner de taal van den vreemdeling even goed als zijn eigene, en werd dus voor een landsman aangezien, en de barbier vond het het veiligst, den man in dien waan te laten.

De officier had zijn bevuilde uniformjas uitgetrokken; ook zijn met bloed en modder beklonterde laarzen. Hij vroeg een kom met water en een handdoek, wiesch zijn hoofd en gezicht eens ferm af, en, nadat hij nog een glas bier gedronken had, zette hij zich glimlachend in den scheerstoel.

GENERAAL ONNES.
thans Garnizoens-Commandant van Rotterdam.
(foto J. H. Wolf.)

in het vooruitzicht gemoedelijk mededeelzaam werd, „je had ons moeten zien bij de voorposten gevechten. Die vervloekte kerels hadden een reeks moestuinen van een heel groot oud kasteel bezet. Die moestuinen zijn door dikke verbrokkelde muren omgeven, en daar zaten me die rakkers achter. En schieten dat ze deden. Een hagelbui leek het. Wij hadden weinig dekking, zoo goed als niets, en onze mannen moesten er aan gelooven. Ze vielen als muizen. Die vervloekte muur! Met één mortiertje hadden we er gaten in geblazen, maar we hadden geen geschut in de buurt. Een karwei dat wij officieren hadden, dat onze menschen niet aan den haal gingen. Want man voor man viel, en van die kerels daar achter die brokken konden we er geen één raken.

De officier brak hier zijn verhaal even af, en lachte eens bij de herinnering.

Reber stond zijn mes aan te zetten op zijn oliesteentje en schudde meewarig met z'n leelijke kop; iets van „t is toch wat te zeggen.”

„Natuurlijk hebben we met een paar compagnieën versterking den moestuin tóch genomen,” vervolgde de officier. „Wij namen alles. Maar wat een brutaal volk. Bang zijn ze niet, hoor. . . . Tenminste (en hier moest hij ineens luid lachen als bij een leutige herinnering), tenminste gewoonlijk niet. Maar je hebt bange ook. Dat verzeker ik je. Indertijd moesten wij een detachement grenswacht overvallen. Ze stonden ver uit elkaar. We namen er ieder één voor onze rekening. Die van mij was al een heele onnoozele. Die stond op zijn eenzame post aan een boschkant tegen een aardappeelveld aan. En hij zong aldoor maar. Ineens keerde hij zich om, en zag mij. Zijn lied stakte in zijn keel of de stem werd afgesneden. Hij ging tegelijk aan den haal en liet zijn geweer achter. Ik had een revolver. Maar ik had er plezier in hem met zijn eigen geweer dood te schieten. En voor hij tien passen ver was, lag hij, dood als een pier. God zegene hem.”

Reber haalde voor de laatste maal zijn mes zachtjes over een oliesteentje, en begon dan het op zijn handpalm heen en weer t'n strijken.

„Ik moet nog om dat gezicht lachen,” lachte de bezoeker, „hij had lange rooie haren. . . .”

Reber, die juist gereed met aanzetten was en naar den stoel terugliep, verschrok. Want zijn jongen had ook rood haar, en lang, voor een soldaat althans. Het kwam ver onder zijn pet uit. Maar neen, maar neen, er waren meer soldaten met rood haar, hè.

„Hij had net zoo'n koddig gezicht als jij,” barstte de officier nu uit, Reber, die hem begon te scheren, eens aanzien, „net zulke scheeve oogen en zoo'n wijden mond om iemand aan het lachen te maken of hij wil of niet. 'n Gek gezicht.”

Een schok voer door het lichaam van den oude. Het zweet brak uit al zijn poriën naar buiten, nu hij hoorde, dat de gedooide soldaat op hem leek. O, als het eens. . . .

De benauwdheid van den armen oude was ontzaglijk. Hij was bevend opgehouden met scheren, en hield zich of het mes hem niet leek. Hij zocht een ander, en zette dat nu aan op den oliesteentje met snelle streken. De bezoeker lachte nog steeds.

„Zingen. . . . Hoe mal,” zei Reber dan luider, half tot zichzelf, half tot den bezoeker, „zingen. . . hoe is het mogelijk. . . .” „Wat zong hij dan wel?”

De officier die aldoor lachte, bemerkte niets van Reber's veranderde gelaatsuitdrukking. „Ja, dat lied zelf verhoogde het dwaze nog,” zei hij. „Het had geen slot of zin. Aldoor maar zong de zot dezelfde woorden; ik heb ze goed onthouden. Halliho, toto, ging het maar. Halliho toto, zonder afwisseling.”

De oude voelt als een bliksemsnel scheuren van zijn hersens. Zijn gezicht wordt vaalgroen, de oogen spalken wijd open.

Hij neemt het achteroverliggend hoofd met de eene hand als naar gewoonte bij den neus, en met een vreeselijk langzaam, bijna plechtig gebaar als van een offerpriester, die een dier slacht, zoo snijdt hij met het vlijmscherpe scheermes door den strakgespannen strot, dóór en dóór.

Reber begon in te zeepen. „Waar gaat u naar toe?” vroeg hij al voortwerkend. „Naar het dichtstbijge spoorstation,” antwoordde de vreemdeling, „hoe heet dat?”

„Lomar,” antwoordde Reber.

Lomar, een onbeduidend plaatsje, lag een halfuur gaans van Zaland, echter aan den anderen kant der grens, en dus in het land van den vreemdeling.

„Het is een halfuur loopen,” voegde de oude erbij.

„Ik heb niet zoo'n haast, zal nog wel een treintje pakken,” zei de officier op luchtigen toon, „hoe heet dit gat hier?”

„Zaland,” zei Reber kort, en zag daarbij den bezoeker wat angstig ondervragend aan.

„Nooit van gehoord,” glimlachte deze, en trok de schouders eens op.

„Waarheen is de reis, mijnheer?”

„Wel, naar mijn regiment, voor den duivel. Wat dacht je? Naar mijn regiment, en daarmee naar de overwinning.”

„Zoo, mijnheer, zoo?” deed Reber op verschrikten toon, en de kwast kwam als bevend nabij den mond van den vreemdeling neer, en liet een lillenden schuimvlok in den hoek der lippen.

„Ja, wat dacht je dan? Dat we het zouden verliezen?” vroeg verbaasd de vreemdeling, terwijl hij met de pink de schuim uit den mondhoek wipte.

„Neen, neen, winnen natuurlijk,” zei Reber, die van het snelle gebaar van den officier verschrikt was, en bedeesd verder werkte.

„Menschen als wij verliezen niet,” pochte de officier, „die doen niet dan winnen. Jij als landgenoot moest dat begrijpen. Moest een weergaloos vertrouwen in de troepen van je vaderland hebben.” Reber boog zwijgend het hoofd, en werkte voort.

„Je had ons moeten zien,” vervolgde de vreemdeling, die door het bier, het genot van de verfrissing en rust, en met een maaltijd

DE AARDBEVING TE BENKOELLEN.

Te Benkoelen in Ned. Oost-Indië heeft voor eenigen tijd een aardbeving groote verwoestingen aangericht. Vooral in het Chineesche kamp zijn, zooals op onze foto te zien is, vele huizen ernstig beschadigd.

MR. L. VAN GIGH,
de bekende Amsterdamsche advocaat,
die onlangs is overleden.

R. BLOEMBERGEN. †
Een dezer dagen is te 's-Gravenhage op 69-jarigen leeftijd overleden de Heer R. Bloembergen, in leven Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.